

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Paranoies lúdiques des de la Barcelona olímpica

PERFIL

ESCRITOR, CRÍTIC LITERARI I PROFESSOR, VICENÇ PAGÈS JORDÀ (FIGUERES, 1963) HA PUBLICAT NOVEL·LES COM 'ELS JUGADORS DE WHIST', 'LA FELICITAT NO ÉS COMPLETA' I 'DIES DE FRONTERA', AMB LA QUAL VA GUANYAR EL PREMI SANT JORDI

PERE ANTONI PONS

La reedició d'*El món d'Horaci*, la primera novel·la de Vicenç Pagès Jordà, publicada originàriament el 1995 i reescrita (o

polida) ara per a l'ocasió, permet constatar la coherència i l'homogeneïtat –flexibles, polièdriques i imaginatives, però coherència i homogeneïtat al cap i a la fi– de tota l'obra novel·lística de l'autor.

Ambientada en un pis d'estudiants universitaris en la Barcelona de finals dels 80 i principis dels 90, *El món d'Horaci* funciona com un retrat generacional, igual que hi funcionen, cadascuna a la seva manera i focalitzades en franges d'edat diferents, *La felicitat no és completa* (2003), *Els jugadors de whist* (2009) i *Dies de frontera* (2014). Com és habitual en les novel·les de Pagès, aquí

el trio de protagonistes també forma part de la generació dels nascuts en la dècada dels 60, "l'única que ha crescut amb la televisió però que encara recorda com era la vida, la percepció primitiva de la realitat, abans de l'adveniment d'aquest mitjà".

La generacional no és l'única coincidència entre *El món d'Horaci* i les seves tres successores. Ni tampoc és la més important, un mèrit reservat a la desafiant mescladissa de recursos textuais, registres lingüístics, tècniques narratives i gèneres literaris amb què està escrita. Qualificar aquesta rica mescladissa amb l'adjectiu *postmoderna* o enumerar la majoria d'aquests recursos –gràfiques matemàtiques, llistes, el plànol d'una casa, una carta al director d'un diari, fitxes bibliogràfiques, cites de llibres i de cançons, enigmes semiòtics, jocs lingüístics, bromes privades, deliris combinatoris, un centenar de notes a peu de pàgina...– donarà una petita idea de l'exuberant festival literari que és la novel·la, però només llegint-la es podrà apreciar la destresa i la naturalitat (o la fluida artificiositat, si més no) amb què estan embastades totes les peces del conjunt.

Menjar-se el món

Justament, si hi ha un tret que delata la relativa joventut de Pagès en escriure la primera novel·la és la sensació d'estar davant d'un autor que, gràcies a la seguretat que li proporciona un enorme bagatge de lectures i un instint novel·lístic ja molt afinat, va descobrint amb goig, atreviment i irreverència tot un món de possibilitats narratives i d'estratègies formals amb el qual pot fer el que li plagui sense haver de retre comptes a res ni a ningú. A l'epíleg,

EL MÓN D'HORACI
VICENÇ PAGÈS JORDÀ
EMPÚRIES
392 PÀG. / 20,50 €

LA NOVEL·LA MOSTRA ELS DEFICIS I RITUALS QUOTIDIANES DELS JOVES PROTAGONISTES, PERÒ EL TEMA DE FONTS ÉS EL CAOS D'INCERTESSES IRRESOLUBLES DE LA VIDA MODERNA

informatiu i entremaliat, que ha preparat per a la reedició, Pagès reconeix que va escriure la novel·la amb la intenció de menjar-se el món. Menjar-se el món, aquí, no és sinònim d'èxit de vendes i de crítica sinó de parlar de tu a tu als seus referents, que inclouen (entre els més obvis i més o menys explicitats al llibre) Umberto Eco, Nabokov, el Julio Cortázar de *Rayuela*, Milan Kundera, Foster Wallace i Borges.

Tot i que la novel·la mostra tots els deficiis i rituals quotidians dels seus joves protagonistes –l'amistat, la complicitat argòtica, les aventures i desventures sexuals i sentimentals, les drogues, les passions o curiositats literàries i televisives...–, diria que el tema de fons és el caos d'incerteses irresolubles i ininterpretables de la vida moderna. És un caos fet de trampes de sentit, de simulacions més autèntiques que la realitat, de realitats incertes, de mentides assumides com a veritats i de confusions que es pretenen resoldre amb sobreinterpretacions demencials. Per explorar aquest caos, Pagès fa servir l'escenari de la Barcelona olímpica, una versió informatitzada del recurs del manuscrit trobat, els assassinats de JFK i de Lee Harvey Oswald, una genealogia de totpoderoses societats secretes i esotèriques, i un vertigen de paranoies lúdiques i pertorbades. Si a això hi afegim que tot plegat està escrit en una prosa segura, precisa i divertida, i que l'autor, en termes estilístics, es pren seriosament cada frase, ens quedarà clar que estem davant d'una novel·la que es lleix tan bé ara com quan es va publicar per primer cop, i que segurament el mateix podrà dir-se d'aquí molts anys. ♦♦

GETTY

El símbol de l'espill

JOAN GARÍ

Pot passar que, arribats a un punt específic del que podríem anomenar la "decadència" de la civilització occidental ac-

canvia la vida i la desfiguració del rostre, que et fa replantejar-te una identitat psicològica íntimament unida a l'evidència corporal i, específicament, facial. És el que li passa a Gillian, una exitosa periodista televisiva. Una ensopegada brutal –en què mor el seu marit, Matthias– l'aparta del curs confortable de l'existència. Es desperta en un llit d'hospital, amb la cara desfeta. De sobte, enfrontada a l'espill, Gillian s'adona que tota la seua vida anterior era falsa. És el moment de recordar aquells petits detalls d'una vida rutilant i rutinària, com quan es preparava per eixir en antena

i la maquilladora sempre acurava especialment el que anomenava les "zones problemàtiques" del seu rostre. Ara tota la seua cara s'ha convertit en una voraç "zona problemàtica", un colossal mapa de regions devastades, un abisme vertiginós. On abans hi havia la seguretat d'unes faccions immutables, ara hi ha la faç impossible, incompleta, d'una desconeguda.

Com que he escrit un dens assaig –*Un cristall habitat* (1999)– sobre el símbol de l'espill en la cultura occidental, m'estalviaré qualsevol divagació erudita o qualsevol excursió literària sobre el tema. Només diré

NOCHE ES EL DÍA
PETER STAMM
ACANTILADO
TRADUCCIÓ DE JOSÉ A. CAMPOS
176 PÀG. / 16 €

que aquest volum de Peter Stamm m'ha semblat ben escrit i no dubte que molts el llegiran amb plaer i profit. Jo, però, l'he abandonat a la pàgina 60. Com a lector, hi tinc dret. Sent com sóc, a més, un tipus a qui paguen per explicar la seua opinió sobre el que llegeix, hi tinc un deure inexcusable. Obviament, aquesta opinió és totalment subjectiva i absolutament personal (sospite que és això el que es paga o hauria de pagar-se, però reconec que no ho he preguntat).

Com que hi ha tantes pàgines escrites al món actual, i la vida és tan curta, amb l'edat m'estic tornant exigent fins a un punt neurastènic i això es trasllada, inevitablement, a aquests papers crítics. El senyor Stamm em perdonarà si he estat injust amb ell. ♦♦